

A gyermek a Városligetben.

Irta Havas Mihály.

Budapest, máj. 13.

Itt van a verőfényes tavasz. A városi ember is a szabadba igyekszik, az élet erős ösztöne csábítja, a mely erősebb rugónak bizonyult, mint a tudományos ismeret parancsoló szava. Már a régi népek, a görögök, a rómaiak nagy gondot fordítottak az egészség, az erő növelésére. Locke angol orvos és tanító kezdése nyomán az ujkori neveléstudomány alapja lett az a közismert axióma, hogy: csak az egészséges testben lehet egészséges lélek.

A nevelés-tudomány azonban csak inkább hirdette ezt az igazságot, de nem sokat tett érte. A testi egészség kérdését csak ma kezdi méltányolni, a midőn a szellemi túlterhelés sebei mutatkoznak. Ezek a sebek: a nagyszámu öngyilkosság s a mindinkább szaporodó gyermek-öngyilkosság.

Ha az élet a legfőbb jó, akkor az egészség az alapja. Mi sem természetesebb tehát, mint ennek a gondozása. Az orvosi és a nevelés-tudomány még nem foglaltak határozott álláspontot e célból. Szinte ingadozni látszanak. Egy budavidéki hajószöveget követő cigány, a mikor a szorgalmasan tanuló s rendszer iskolalátogató fia *tavaszt mulasztásait firtatták*, így pártolta az ügyét:

— Hát tetszik tudni, az a bibasz gyerek nem sziveli ilyenkor a falat. Szabadság kell neki, olyan szellős szabadság.

Ime a mi kulturális mivoltunkhoz mért barbár egészséges ösztöne, természetes utmutatása. Rousseau is *Emil* című nevelési munkájában ezt a fölfogást magasztalja és kemény ítéletet mond az ellentétben nevelődő francia társadalmon. És igaza van. A gyermeknek minél gyakrabban a szabadban kell tartózkodnia. Micsoda lelkesedéssel sietnek a mi fővárosi gyermekeink a Városligetbe, a budai hegyekre. Kipirul hamarosan a sápadt arcuk, igazi gyermekekké varázsolódnak a falak között komollyá lett kis öregek.

A fővárosi gyermekek többsége a Városligetre van utalva. Pedig a Városliget ma-holnap alig lesz már liget. Minden oldalról be van építve. Néhány évvel ezelőtt az északi s az északkeleti oldala jócskán szabad volt. Ma ott is nagy város épült, óriási háztömegekkel, hosszú keskeny utcákkal. Ha az ember a Gellérthegyről szemléli: tisztán láthatja, hogy a Duna vonalán, Újpest felé huzódó valamennyi gyárnak a füstje a Városliget fölé vonul. Nem ujság az, hogy a levegője csak ritkán tiszta. Megesik, hogy korom és füst fojtogatja az üdülőt. Még a talaja sem a leg-egészségesebb. Mind a mellett azt mondhatjuk, hogy áldás azokra a fővárosiakra, a kik megközelíthetik.

A legnagyobb baja az, hogy kicsi. Ember-ember hátán szorong benne. Bizonyára keveset mondunk, a midőn azt állítjuk, hogy ugy aránylik Pest népéhez, mint egy a tizhez. Pedig a főváros lakói — hiába mondják sokan az ellenkezőt — szeretik a természetet. A kinek csak egy kis ideje van, siet a szabadba. Kiváltképpen a gyermekes család. Kézhezese pedig ugyszólván csak a Városliget. A budai-hegyek gyönyörűek, a levegőjük páratlan, de a szegényebb család a távolság és a költség miatt csak nagyon ritkán látogathatja.

A mi városligeti üdülésünk valóságos tengődés a budai hegy nagyszerű életéhez viszonyítva.

Az angolok, a németek rendkívüli gondot fordítanak az ifjuságuk egészségének föntartására s testi erejének gyarapítására. Berlin, London nagyszabásu, pompás terei, ligetei mind azt a célt szolgálják, hogy a nagy város olyan testi erőt biztosíthasson a gyermeknek, mint a milyent e szempontból kedvezőbb helyzetű vidék könnyen nyújthat.

A mi Városligetünkben ugyszólván csak egy hely van, a hol játszhatnak a gyerekek, t. i. a tó és az Iparcsarnok közötti részén. De oda a kaszakapakerülő kamaszok és piszkos csirkefogók hada is betolakszik. A jobb nevelésű gyermek az aljas beszédek és durvaságuk miatt onnét kénytelen menekülni.

SEMMERING, HOTEL PANHANS,

8000 lábnyira a tenger színe fölött, 7 órányira Budapesttől. 400 leg-nagyobb kényelemmel berendezett szoba, csodaszép fekvés, erdő közepén. Gyógyintézet a legmodernebb segédeszközökkel a házban. Dietétikus hizlaló és légkúra, belélegzés, orvos, gyógyszer-tartár, lift. Lakosztályok saját fürdővel és toalettal. Hozzá-tartozik: **Hotel Erzhergog Johann, hat villa**, konyhával és a nélkül. Penzió szobával együtt 10 koronától 14 koronáig vagy *à la carte*.

Meg aztán poros is. Azt a helyet nem igen öntözik, habár a liget öntözése ellen nem lehet kifogást tenni. Legfőlebb csak azokat az oroszlánszivü parasztfiukat tehetjük szó tárgyává, a kik öntözik a ligetet. Rendesen estefelé öntöznek, a mikor a padokat ellepte az üdülők serege. Ilyenkor aztán mindenkit elzavarnak a helyéről s látható kárörömmel annyira megöntözik a padokat, hogy annyira átnedvesednek, mint a cserlében áztatott bőr. Szinte mondja a természetes képük:

— No, ti sem ültök itt többet!

De a liget őrei sem különb emberek. Durvák. Gyakran még a bothoz is folyamodnak. Megesik, hogy a menekülő gyermek után még botot is dobznak. Akár csak a kanász a malacok közé.

Utolsónak mondjuk el a legsúlyosabbat. Nem tudjuk, hogy a rendőrség szemmel tartja-e a dolgot, hogy a kóros életnek olyan alakjai is huzódnak oda, a minőkről Krafft-Ebing értekezik. Ugy látszik, szabadon kulloghatnak; hiszen nem bántanak mást, csak a türelmes üdülőt. A multkor több gyermeket gondozó cseléd csapott nagy lármát s rendőrt keresett, de nem talált.

A gyermek testi és lelki egészsége érdekében tegyük olyanná a mi kicsi Városligetünket, hogy az az övé is lehessen.

gon
vizi
ann
den
hel
zött
Eti
hol
jó a
gez
ról
kór
Bud
az r
is
éve
lefo
fize
volt
har
tün
len
ezé
Eir
tün
szil
ara
—
riu
lyá
pál
int
A
a f
me
tes
hoz